

Latwēfchu Awīez.

60. gada-gabjums.

Nr. 17.

Trešdeņā, 29. Aprīlī (11. Maijā).

1881.

Redaktora adrese: Pastors J. Wetde, zu Neuhausen pr. Schruden, Kurland. — Ekspedīcija Bēthorn lga grahmātu-bohdē Jelgavā.

Rahditājs: No eekšjemehm. No ahriemehm. Wisjamahts sīnas. Par nošed-
neekem Sibīrijā. Rīkards un pilsehtas dahmas. Seedoni. Druwas un druftas.
Naudas-papīru zena. Labības- un pretišu-tirgus. Atbildes. Studināšanas.

No eekšjemehm.

Behterburga. 16. Aprīlī Gatschinā bij eerastā Leeldeenas apšweizinašchanahs stary Keisara Majesteti un gwardijas generateem, kā ari to kara-pulku komandeerem, seldwebeleem, tambur-majoreem un shtahba-hornisteem, kureem Keisara Majestete par preekšneeku. Pulksten 9ds no rihta wisi ofizeeri un semahs tšhinas šapulzejahs Baltijas dšelszeta stanzijā, pilnā parahdes uniformā, bes truhwes, un no turenēs dewahs uš Keisara pili. Šapulzete nostahjahs pehz tšhinas: labā špahna galā kā wirskomandeeris Keisarītkā Augstiba leelstis Wladimirs Alekšandrowiškis, aš wina gwardijas komandeeris, generaladjutants grahs Šchuwalows, tad Oldenburgas prinziš Alekšanders, generaladjutants barons Drišens, generalleitnants Timofejews, smihtas generaki sirts Obolenskis, barons Frederiks, grahs Kleinmichels, Maflakows, sirts Baratinškis u. d. z. Pulksten 12ds eenahza Keisara Majestete ar Augsto Paulato Draudseni sem rohtas, bes truhwes. Keisara Majestete ar katru klast-efoško pehz eeraduma šabutšchojohs; Keisarenēs Majestete sneedsa rohtu, ko pabutšchoht. Semahs tšhinas dabuja pa škunstīgai Leeldeenas ohlai un 25 rubl. Pehz tam wifus ofizeerus Keisara Majestete pameeloja ar brohtasti, kā ari saldatus pili. — **Behterburgas mahzibas isplatīšanas beedriba,** wehledamahs Deewa meerā dufoškā Keisara-Atšwabinataja peemīnu peenahzigi gohdaht, nospreedusi issobliht 1000 rublu kā gohda-algu par labako Keisara Alekšandera II. dšihwes-aprakstu preekš laudihm. — **Behterburgā** ir atnahkusi wehtule is Dahnijas, kura kahds bagats wezpuišis dara šinamu, kā šhis uš nahwi noteefatahs šefas šelmanas gaidamo behrnu peenemoht šawa behrna weetā. — **Balkawneekam Dworschizim** par tahm kamanahm, kuras nelaitis Keisars no breesmu-weetas tika pahriwehts uš seemas-pili, teekoht peedahwahts 5000 rublu, bet wifsch tahs ne-atdohdoht. — „**Wald. Wehtstests**“ šino, kā puse no Krasnojarskas, Sibīrijā, aprihta zaur uguni. Augstais Kungs un Keisars dahwinajis 10 tuhst. preekš turenēs nelaimigajem. — **Par Behterburgas pilsehtas-gubernatora,** generalmajora Baranowa darbošchanas „**Now. Wremja**“ šino šchahdi: Naw peemīstams, kā polizejas darbošchanahs newar shtemtees uš katra nošedšīgā nodohma isrihžinašchanu, bet tīkai uš to, pehz eephejas aiskaweht wina idarīšchanu. Wispahrigi šohli šperami no walstis, bet ne no polizejas puses, un šhini šinā generalmajora Baranows ari uškata šawa amata peenahlumus. — Pirmahs ruhpes bij, gahdaht par Keisara personas drohschību, un tas ari pilnīgi isdeweēs. Dhtrahm kahrtahm waijadseja masnahht terroristu pastahwošchohs špeklus. Generalis Baranows šhini leetā newareja atrašt palihdšibas politiskās archiwos, jo šcho archiwu, par kureem isdohhtas prahwas summas, pateesibā nemas nebij. Tamdeht waijadseja kerteēs pee wezahs sistemas, prohti apzeetinahht, zil ween eephejams. Pirmās deenās jau bij šemes: apzeetinaja Perowšku un Ribaltšchitšu. Daudsi, šinams, atkal bij ja-atlaisch walam; bet pee dascheem israhdijahs, kā wini stahweja tuwā šakarā ar terroristeem. Rihds šhim apzeetinas personas 200; no šchahm trešdata kā newainīga tuhst atlaista, bet no teem ziteem kahdu 30 tamdeht wehl zeetumā, kā teem peerahdihts, kā tee wairak jeb masak šasnahs ar terroristeem. Zaur tīk leelu škaitu apzeetīnatu un atlaistu weenā pašchā mehnesi, šinams, radahs daudš darba. Šhis darbs pilsehtas-gubernatoram tika jo raibaks zaur tuhstfoch telegramahm un wehtulehm, kas katru deenu tam tika peshubhtas par „breesmigahm personahm“ un „draudošchu nelaimi“.

Leela data no šchim suahm israhdijahs par bespamatīgu; bet zaur daschahm tika pee jo eewehrojameem panahkumeem. — Tā par peem. šinoja, kā sem Soltikowa peebrauzamahs weetas seemas-pili rakts mihnas-gangis. Dworniks isteiza, kā nakli semes apakščā dširdejis trohšni. Nostahdija tur 2 mihnu-razejus, un tee — apstīrinaja dwornika isteikumu. Nu, šinams, šahka rakt, un usgahja milšigu gangi, kā masā grahwa turpinajumu, kas atrohnahs sem Konnogwardijas bulwara. Šhis gangis pawifam bij peemīstis; wifsch bij uš grahs Kleinmichela, Keisara Nikolaja buhwministera, pawehli israktš kaut-kahdu wadu līšchanas deht. Šchohs wadus tad nu ari tagad usgahja. Dširdetis trohšnis bij zehleēs zaur to, kā ledus, kas atradahs semes-apakščas grahwī, drihs zehlahs, drihs laidahs, kā nu uhdens Newā, ar kotas šakarā, waj zehlahs, waj krita. Minetis gangis tagad pawifam aismests. — Pehz šchahda negaidita atraduma, šinams, nu šahka mehleht, waj ari sem Aitšchkowa pils ne-atrohnahs tahdi gangi semes apakščā. Tur atrada uhdens-wadu gangus, tīk pat platus, kā pee seemas-pils, t. i. seemas laikā kahdi zilweki tur it wadīgi wareja štaigahht. Ari šchee gangi tagad isrihžinati. — **Keisara Majestete** peenemoht personas, kas wehlotees preekščā stahditeēs, šawā Glatšhinas pili katru trešdeņ un peektdeņ, pulksten 12ds pusdeņā. — **Sem finans-ministerijas** stahwošchahs mahzibas-weetas, zaur Wisaugstaku pawehli no 17. Aprīla, ir nodohhtas tautas-apgaismošchanas ministerijas pahrišmanā. — (Rihgā finans-ministerijas šinā lihds šchim stahweja Baltijas politehnika un Wahzu amatneezibas škola). — **Grahs Loris-Melikows,** kā „**Nowosti**“ raksta, griboht atpuhšchanahs deht uš 6 nedelahm dohtees uš ahriemehm. Padsird, kā wifsch tad laikam wairs negreešchoteēs atpakal šawā tagadejā amatā.

Gdowas aprīkī, Behterburgas gubernā, Beleschu pagasta šemneeki 19. Merzā ir taikšjufchi šchahdu špreedumu: Kad mums naw zita neka, ar ko gohdaht Deewa meerā ašgahjufchā leelā Keisara Alekšandera Nikolajewiškā, muhfu Labdara un Atšwabinataja peemīnu, tad mehš, Beleschu pagasta šemneeki, wispahrigā šapulzē nospreedahm: „**Wifās** muhfu pagasta šapulzēs atturetees no lamāšchanas wahrdeem, un ar wifseem špehkeem luhkoht stary mums pašcheem un muhfu behrneem isrihžinahht nepeeklahjīgus teikumus. Ja kahds no mums pagasta šapulzē leetahs nepeeklahjīgu teikumu, tad tam jamakšā rublis štrahpes-naudas, kas nahht pagasta apgahdibas-lahdei par labu. Šchim špreedumam japaleel špehkā uš muhšchigeem laikeem un waijag tīk apstīprinātam līkumīgā kahrtā.“

Jelgawa. Kā is šludinajumeem redsams, 10. Maijā Jelgawas Latw. beedriba isrihlohs teateri un balli Šchirtenhofera namā. Israhdihs 3 lugas: „**Šauni laudis** pehz kahšahm“, „**Beedribas šehrgas**“ un „**Bih-rulitis**“. — Šchoht ari nodohmahts, treščā Wasar-šwehtku deenā isrihkoht garīgu konzerti. — **Jelgawa** nu weenreis peedšihwohs jau šen gaidito labumu, eeguhdama to wīslabakā un šklaidrakā dšehreena bruhšī, pr.: uhdens wadīšchanu wifōš namōs. — Uhdens nahls no Šwehtes upes lihds tagad pagarinātai Kangīšferu eelai un tad no turenēs dalīseēs pa wifahm zītahm eelahm un wifseem nameem, ja — uš pagehrešchanu ari katrā dšihwohli. — Uš preekšču isdohšim par to šklaidrakas šinas.

Ar Kunga un Keisara Wisaugstako atwehleschanu ir Mašlawā sem Mašlawas generalgubernatora preekščehdeschanas šastahdijsēēs ihpašcha komiteja ar noluhku Mašlawas Kremlas muhros peeminas-šihmi zelt Deewa meerā dufošcham, muhšchīgi šwehtitā peemīnā stahwošcham un šlawas zeenigam Kungam un Keisaram Alekšanderam Nikolajewiškam un preekšč tam uškahht dahwanas lašht wifā

Kreewu walsti. Dahwanas ir ja-eesahk lasiht, pehz weenoschanahs ar wifceem gubernu-pahrwaldneekem, tiklab pee winu pahrwaldem, kā ari pee gubernu wifu pilsehtu pilsehtas-waldehm; tāpat ari pee gubernu- un aprinku semes-waldehm, pehz Masławas gubernas semes-waldes weenoschanahs ar tahm. Wifas dahwanas, kas eenahk, ir no gubernatoreem un pilsehtas-waldehm ja-eemakfa weetigajās gubernas- un aprinka-rentejās, bet no semes-waldehm ir janodohd Masławas gubernas semes-waldei.

Schis padohms, tahdā wifē to leetu eegrohsiht — dahwanas lasiht preeksch peeminas-sihmes zelschanas, ir no **Kunga un Keisara Wisangstaki** apstiprinahts.

Wisrahdidams us augfchpeeminto, Masławas generalgubernators greeschahs pee gubernas-pahrwaldneeka ar luhgfganū, no sawas pufes par to gahdaht, ka dahwanas teek lasitas preeksch peeminas-sihmes zelschanas Deewa meera dufoscham **Kungam un Keisaram Aleksanderam Nikolajewitscham** tiklab gubernatora pahrwaldes-kanzelejā, kā ari schihs gubernas wifu pilsehtu pilsehtas-waldes, un ka tahs dahwanas, kas eenahk, teek eemakfatas weetigajā gubernas-rentejā un aprinka-rentejās.

Baltijas dselszela beedriba ir walfs-waldibai eefneegū luhgumu deht peepalihdsibas ar 3 milj. 600 tuhst. rublu — preeksch tehrauda flegdu eegahdaschanas, lihdschirigo dselsu flegdu weeta. Tehrauda flegdes gribohd likt 409 werstu tahlumā.

Zuhrales semneeki Kursēm pagahjuschā gadā usbuhwejuschi 6 kugus, no kureem 1 ir 200 lastu, 1 — 170, 1 — 150 un 3 pa 70 lastu leelumā, — kohpā 730 lastu.

Padewibas adrešes Keisara Maještetei wehl eesuhstibas no Arensburgas un Jaunjelgawas eedstihwotajem.

Sihmejotees us Latw. Uw. Nr. 3. rakstu: „Kahds wahrds par kahdu labd. beedribu“, mums ir no ž. N....na lga pee-suhstihst pretrakts. Pretrakta min. kungs dohmā, ka Latw. Uw. Nr. 3. sinujums sihmejotees us B....les labdar. beedribu, jo „kā 3. Latw. Uw. nummura aprakstā B. draudses labdarischanas beedriba brihwlaischanas-swehtkus fwinejusi, efoht ari us mata B....les labd. beedriba darijusi; bet tikai ta efoht ta netaisniba, ka wedeji apzeetinatam efoht kahju pahrlaususchi. Apzeetinatais pats, sawā dsehruma trakumā dausidamees un spahrdidamees, fewim kahju efoht eewainojis. Preeksch tam efoht peerahdijumi“. — Ja muhsu Latw. Uw. Nr. 3. sinotajam buhtu mišejees, tad to kohsti noschehlojam, un nemam fcho notikumū par eemeslu, luhgt ž. sinotajus, lai sinodami allasch labi pahrlcezinahs, eekams sinas grib laisi laudis, jo redakzijai paschai tas naw eespehjams.

Buhs ari zitas „B. labdar. beedribas“ un ne wis „B....les“ ween. — Weidsohht mehs wehlam B....les labdar. beedribai labu sekmi winas darba-laukā, kur labdarischanā lai plauktin plauksti.

No Walles. Behdigs atgadujums. Ihti preeksch Leeldeenas muhsu draudses lohzehtis Andrejs Sweijneeks, sawas mahtes weenigs dehts, aigahja ar breesnigu nahwi. Relaimigais bij aigahjis us Jaunjelgawu deenesā un eekritis werdofchā katlā. Relaimigais weenu nedeku ar breesnigahm fahpehm žihujees un tad nomiris; winsch bij tikai 27 gadus wežs. Utraine apraud sawu weenigo dehtu un apghadneeku, us ka wifa winas zertiba un atspaidis bij wezuma deenas.

Leeldeenas festdeenā, pulksten 3ds pehz pusdeenas, izschlahs uguns-grehts eeksch Silenu mahjahm, few par upuri panemdamis istabu un klehtis un kalpu laidaru. No istabas naw warejuschi neta isglahbt, un palikuschi, kā stahw. Labibu gan isgrahbuschi, un ari lohpus isglahbuschi. Uguns laikam gan no skurstena zehlees. Ehtas bijuschas apdrohschinatas. Skahdi pee mantibas rehina wairaf kā 1000 rubl. Bij behdigas Leeldeenas us platscha palikuscheem; dascham naw wairaf atlizis, kā tikai, kas mugurā.

J.... St....

Iš Dohbeles. Swehtdeen, 29. Merzā ž. g., pulksten 6ds pawakare, nodedsa Dohbeles pagasta Undupja-Sihriuu faimneekam rija. Riija bijusi gan wehl deewegā laba.

Behjisch par laimi dšina uguns leefmas un aisdeguschohs falmus no žitahm ehtahm prohjam; zaur kam tad leelaka skahde nenotika. Lihds ar riju sadeguschas ari daschas faimneezibas-leetas un dasch wesumusch lohpu-ehdamā, kas tur bijis usglabahs. No kam uguns zehlees, naw ihsi isprohtams.

Isglahbt neta dauds newareja. Sitta faule bij juntu ischahwejuschi itin fausu. Uhtri uguns leefmas isplatijahs, un pehz ne-ilga laika palika wifē par pelnu kohpu.

Wilku Anšis.

Par Tukumū. Man, kas es jau preeksch tahdeem 7 gadeem reis Tukumū apmekleju, jaleezina, ka no ta laika, kamehr dselszeksch fcho pilsehtu ar Rihgu saweeno, Tukumū azihm redsoht, gadu no gada, wifadi peenemahs. Rihgas-Tukuma dselszeksch pag. 1880. gadā pawifam eenehmis 294 tuhst. 959 rubl. 67 kap. (pret 273 tuhst. 854 rubl. 65 kap. 1879. gadā). — Pilsehtas-walde, sem barona N. Rōme lga wadischanas, wifā sawā pastahweschanas laikā gandrihi ir reis pilnigi sapulzejuces un zaur usjihrigu darbofchanohs pilsehtas wispahrigu ustizibu jo leelā mehrā eemantofuji. — Pilsehtā ir eedstihwotaji pagahjuschōs 1879. un 1880. gadōs, kā mums kahds magistrata lgs fazija, ne ween pehz skaita it stipri peenehmuschees, bet ari taisnibas un tikumibas zeenischana it eewehrojami pazehluschees. Tā par peemehru 1880. gadā pee leelaka eedstihwotaju pulka magistratam bijis ja-isteefa dauds masaf žiwil- un kriminal-leetu, neta 1879. gadā pee masafa eedstihwotaju skaita. Magistratam pag. 1880. gadā bijis pawifam 47 arestantu, t. i. 42 no wihreefchu un 5 no feeweeefchu kahrtas. — Tukumneeku labkrahfchanohs stipri paweizina ari winu krahfchanas- un aisdohfchanas-lahde, kas tē il trefchdeenas preeksch dalibneekem stahw atwehrtā. — Tukumā atrohdahs ari laukfaimneezibas beedriba, sem Struteles dsimtkunga — barona Francka lga — wadischanas; fchi beedriba ari sawu aistahwu us semkohpibas kongresu Rihgā bij suhtijusi. — Daschi pilsehtneeki tē tagad ari mahzjuschees tik pat faimneezigi dšihwoht, kā tas Leepajā noteek, prohti dahrgahs malkas weeta krahfni kurinaht ar lehtaki pee-eijamahm atmenu-ohglehm. — Bekeris N. Stegmana lgs isgudrojis jaunu maiši „Grahambrot“, kas efoht ihpafchi deriga wehdera-kaiti aissfargahht, un il swehtdeenahm un trefchdeenahm pa 6 kap. mahrzinā pehrlama. — Tukumā amatneeki apnehmuschees pee nahkofchahs Rihgā isrihkojamahs industrijas istahdes peedalitees. — No labdarigahm eestahdehm, ko pilsehta ustur, ir pirmā rindā sšimneeku-nams, kas, kā pats pahrlcezinajohs, fchim brihscham gan no pilsehtneekem, gan no lauzineekem kohti pilns. — Par Tukumū skohlas buhschānu mums ir apfohlis turpmak tuwakas sinas peesuhstihst. — Sabedrido dšihwi starp pilsehtneekem paweizina labprahtigo uguns-dsehseju beedriba, amatneezibas beedriba (Gewerbeverein), feeweeefchu labdarischanas beedriba un komiteja preeksch palihdsibas pasneegschanas Wolgas bada-zeetejeem. — Labprahtigo uguns-dsehseju beedriba tē pastahm jau 13 gadus; fcho labdarigo eestahdi stipri pabalsta ari pilsehtas-walde, naudu pasneegdama. — Amatneeku beedribā il nedekas, trefchdeenahm, isrihko preekschlaschchanas; winai ari ir saws dseedataju-kohris; fchi beedriba isgahdahs amatneezibas raschojumis ari is Tukumā us nahkofcho industrijas istahdi Rihgā. — Seeweeefchu labdarischanas beedriba isrihkoja 3. Dezemberi ž. g. basaru jeb dahwinatu leetu pahrdohfchanu — pilsehtas nabageem par labu. Pag. 1880. gadā wina eenehmusi pawifam 1998 rubl. 92 kap., isdeuwis 381 rubl. 21 kap., atlizinajusi us 1881. gadu 1617 rubl. 71 kap. — Ari Latweefchi Tukumā eet teizami us preekschu. Isglhtiba nemtin peenemahs. Tukumā Latweefchu jauntais dseedataju-kohris ohtrā Seemas-swehtku deenā isrihkojis leelisku konzertu Behterburgas weesu-namā. — No teem 28 pagasteem Tukumā aprinki ir ihpafchi 7 pagasti, kas dauds labas pamudinashanas pasneedi wifam apgabalam: pirmā rindā Jrlawa; tē skohlotaju seminarija il gadus notur eefamu, us ko fanahk laudis no tuwenes un tahlenes, un kur wini tad pee runahm, jautashanahm un atbildem mahzahs pasiht Kursemes seminarijas darbu. Fauschu dohmas un prahtu žila us augfchu Jrlawas seminaristu musikas- un dseedataju-kohris. — Mums stahstihst, ka Leel- un Mas-pleenē atrohdahs daschi fazenfigi tauteeschi, kas wahrdōs un darbdōs fazetahs pret prahto krohga dšihwi un žita mantas nezeenischānu — zaur flepenu atwilschānu. — Wez-Sahte darbojahs semkohpibas-skohla. — Slampē atrohdotees dseedataju-kohris un lasishanas-biblioteka; fenal tē ari wairaf reisas notureja skohlotaju-fapulzes. — Wihnschenke un ari žitōs pagastōs parahdahs pee pagasta laudihm dedsiga dalibas nemschānu pee mahzibahm. — Grendschōs pagahjuschā gada beigās eeswehtija jaunu skohlasnamu, kas kreetnu leezibu isdohd par fchi pagasta fazensibu un mihlestibu us skohlu. Skohlas usbuhweschāna maksajusi pawifam 21 tuhst. 500 rubl.; ruhmes ir pareisi eedalitas un 4 skohlotaji tē stahw darbā. Skohlneeki tohp schihs skohlas augstākā klase fagatawoti us aprinka-(kreises-) skohlu.

Latweefchu dšihwe rahdahs us laukeem wifaddōs pafahpeendōs kreetnaka buht, neta pilsehtās. Iš lauku Latweefchu dšihwes tapehz ir allasch labas preekschsihmes preeksch pilsehtu Latweefcheem smekamas.

Gefahkumā bij Tukumū tikai turgus-weefa; wehlati ordenu-meisteris Gottfrieds von Rogga lika ne tahlu no schihs weetas 1330.

gadā pili usbuwhet, pehž kam tad fchē palehnam ween sahla pilsehtha pazeltees. Kreemu Keisara Bahwila I. laikā, t. i. 1799. gadā, fchi pilsehtha dabuja sawas pilnigahs pilsehthas-teofibas. No 1836. gada lihds 1870. gadam, par kuru laiku dachši raksti atrohdahs, Dukumš lohti masā mehtrā usplauka. Pa fcho laiku Dukumā dshwoja lohti mas Latweeschu, — miswairaf Schihdi, kā ari laba data Bahzeeschu un muischneeku familiju; bet beidsamōs 10 gadōs Dukumš spehris astrakus un eewehrojamas fohlus us preekschu. Schini laikā tē lihds ar ziteem eedsihwotajeem ari Latweeschu fskaitš stipri pawairojoes. Bahzeeschu un muischneeki, kas Dukumā dshwo, fateekahs ar pilsehthas Latweeschu lohti draudsi. Tukumā aprinka eedsihwotaji israhda wehrigu prahtu us pašchwaldifchanu, bet ihpachi us lauffaimnezibas zelfchanu; us to fchi aprinka eedsihwotajus, lauzeneekus, aistrahda netif ween fcheijenes Wehž-Saktu semkohyibas-flohla, bet ari lauffaimnezibas beedriba, kas pilsehthā atrohdahs. Til wehl buhtu jawehlahs, ka ari Latweeschu walodā tē taptu preekschlakumi ne ween atwehleti tairficht, bet turpreti ihpachi wehl no beedribas wadoneem zelti, lai ari Latweeschu lauzeneeki zaur fchihš beedribas plaschaku darbofchanohs sawu lauffaimnezibu eespehtu wehl wairaf weizinaht. „Latweeschu Awischu“ semkohyibas peelikums tohp pa Dukumā apgabaleem uszih-tigi krahts un lafihš. — Pee Dukumā aprinka lauffaimneekiem atrohdam usmanigu prahtu un dshwu dalibas-nemfchanu pagasta pašchwaldifchanas leetās. Tas winus, kad tee pilsehthā eenahf dshwoht, waj zitadi kā fatiltees, ari tā eewehlē pilsehthas-waldes lohjekteem, ka tee uszihtigakee no wineem gandrihs katru swarigaku preekschlakumi jau eepreeksch ar pilsehthas Latweeschu pahrunajuschu, eekams tas pilsehthas-waldē nahf pahrspeeschana. Tē nu til wehl buhtu jawehlahs, lai pilsehthas Latweeschu wairaf mantā pazeltōhs, ka wini ne wis aplinkus, bet jo patstahwigakt un tairfakt, ar pašchu atbildibu, waretu pilsehthas-waldes leetās lihdsi darbotees. Kad tē pilsehthā Latweeschu fahktu tirkofchanu zelt, tad Schihdu „fchefteschanaht“ wajjadsetu Latweeschu greeft zetu. Pilsehthā waretu ari dachšas fabrikas zelt, kuru raschojumi zaur Dukumā tirkus-deenahm un dselzetu it ahtri wawaretu tapt tahtak westi. Jau tagad dsird dachšus turigakus Latweeschus no lihmas un seepju-fabrikahm runajoht; bet kaut nepaliktu pee wahrdeem ween, bet ari kertōhs pee darba! — War tairfakt, ka krahfchanas un aisdohfchanas-lahde ir fchim laikam preeksch Dukumā un apfahrtnes lohti laba leeta. Schi lahde padara, ka pat masakahs naudas-summas tē tuhliht fahf nest auglus. Winas darbofchanahs ir Dukumneekiem tikpat preeksch mantas wairofchanas, kā preeksch gohdigas dshwes weschanas no leela swara. Wina strahdā, ihsti fakohht, trishfahrtigi preeksch Dukumneeku labuma: pirmahrt ta paweizina gohdigu dshwi, ohtrafahrt ta aiskawē truhkumu zaur kapitala eekrafchanu, un trefchfahrt ta eerahda pat tahm masakahm naudas-summahm krahfchanas weetu un tahs us wehleschanohs tuhliht atkal kā pawairotu kapitalu isdohd. Tahdu trishfahrtigu labumu eewehrojuschu, gan reti zitu tahdu eestahdi atradifim, kas til stipri par Dukumneeku wajjadf-bahm, ihpachi masak-fspehzigahm lauschu kahrtahm, gahdā. Schi lahde eerahda darba weizinafchanu ari teem Dukumā un apfahrtnes eedsihwotajeem, kureem tikai mas naudas eenahf, un tohs mudina us peetaupifchanu, lai tee zaur to pehžaf sawu pašchu mahju-turefchanu, waj amatu-fohpfchanu waretu usnemt. Schi mudinafchana jau ir peelihdinafchana nopeetnam un labam noluhkam; ta strahdā kahrabahm preti, kas fcheijenes semakās lauschu kahrtās dachsfahrt plohahs, un notur no dachahm weltigahm isdohfchanahm. — Dukumneeku pirmā un plaschakā beedrofanahs noteef ap labdarifchanu; tē wini war it eewehrojamas auglus usrahdiht. Scheijenes Wahzu amatneeku beedriba („Gewerbeverein“) ihsti fauzahs par „beedribu preeksch sawstarpigahs isglitibas weizinafchanas“ („Verein zur Förderung gegenseitiger Bildung“); bet tapehž ka tē wis tikai Wahzu walodā noteef, ir beidsamajā laikā wairaf pilsehthas Latweeschu, kuru starpā tāpat fabeedrigais gars peenehmees, us to weenojuschees, few ihpachū latwifku beedribu zelt; kahds turigs nama-ihpachneeks pilsehthā, Latweetis, jaunzelamai beedribai laipnigi peedahwajis sawā mahjā ruhmes. Statuti buhšchoht tahdi pašchi, kā Zelgawas Latw. beedribai.

R. Vertrams.

Ii Leepajas fino „B. W.“, ka turenēs Latweeschu labd. beedriba isrihlohs sem Mihg. Latw. beedr. teatera wadona Adolfa Allunana fga lihdspeedalifchanahs un wadifchanas fshetras latwiflas teatera israhdifchanas, kuras buhs fchi gada 7., 8., 9. un 10. Maijā.

No D...jas. Muhsu pahrohbeshneekōs ir fewwa apmetufees us dshwi, kura ar kahrtchu palihdsibu nahlamibu fludina wiseem, kas til winai labi par to grib malfakt. Starp ziteem un zitahm ari

ka hda jau labi paweža, neprezeta fainneeka meita gribeja sawu nahf kotni finahf. Ta aiseet pee minetahs fewwas un wefelus krekfus pa ee-eeefchanas-makfu aismalfajufi, luhds no min. fewwas, lai fchai nahf kotni stahsta, — ko ari ta fewwa labprahf darija. Kahdu laiku sibhejufi tā faka: „Tew wehl ir diwas jaunakas mahfas, tahs abas taps isprezetās, un tad til tewi kalps — atraitnis — apprezehs.“ To dsirdelufi meita fahf gauschi raudahf, bet paregone tai faka: „No nu tew lihds raudahf. Es ne-efnu wainiga, ka tew tahds nelaimigs liktens. Kad tas buhs notizis, tad atgahdajees manus wahrduš.“ — Meitene atwadijufees — aiseet raudadama. Urpenu Juris.

Mihga. Bruhwere-eelā, atraitnei Helenei Schmidt peederofcho namu pahrbuhwejoht un pagrabu tur isrohtohht, 17. Aprila wafarā, 1¹/₂ asu dshumā, usgahjuschu labi usglabahuschohs leela zilwela gindeni. Polizeja spehrufi wajjadfgohs fohlus preeksch gindena paglabafchanas. — **Mihgas birschas banka,** kā is winas pahrskata redsams, pagahjuschā gadā ir apgrohšufi 317 milj. 249 tuhfft. 543 rubtus, un pee tam eemantofufi 211 tuhfft. 451 rubli fskaidras pelnas. Bankas referwa-kapitals ir 2 milj. 18 tuhfft. 370 rubtu leels. — Tri pilsehthas diskonto-banka ir sekmigi darbojufees. Wehž tam, kad wina us protesteereteem wefeteem pasaudefufi 2073 rubf., referwa-kapitalam atschlihrufi 10 tuhfft 999 rubf. un direktoreem par puhliameem ismalfajufi 5360 rubf., winai tomehr wehl atlikufchees 27 tuhfft. 666 rubli fskaidras pelnas, — kas nu pilsehthai nahks par labu. — **Mihgas komerz-banka,** ar sawu sara-banku Dinaburgā, ir eeguwufi 218 tuhfft. 645 rubtus fskaidras pelnas; akzionareem ismalfajamā diwidende istafsoht 8¹/₂ procentes. — **Birmahs struhgas atnahfuschas Mihgā** 20. Aprila wafarā. — **Mihgas Kreemu beedribas** fchinis deenās bij atkal deputaziju fuhtijuschas us Behterburgu. Birmā deputazija, ko fenaf aifsuhfija, noweda tikai wainagu preeksch nolifchanas us nelaika Keisara sahrka. Schi ohtā turpreti bij fuhtita — dehl padewibas juhtu isfazifchanas jaunajam Waldineekam. 16. Aprili wina stahdijahs preekschā eefschleetu ministerim grafham Loris-Melikowam, nodohdama winam lihds-atwešto adrefi Keisara Majestetē, un festdeen, 18. Aprili, winai, lihds ar zitahm deputazijahm, bijufi laime — preekschā stahditees Keisaru Majestetehm, Gatschinas pili. Keisars katru wajajis par wina darifchanahm, par Kreemu eestahdehm Mihgā un par turenēs Kreemu eedsihwotaju fskaitu. Keisarene, kas Keisaru pawadijufi, tāpat winus laipni usrunajufi un, tohs us Kristus augfchmzelschanohs apfweiznadama, katram no wineem, pehž Kreemu eeraduma, pasneegufi krahfchui isgresnotu ohlu. Sanemoht dahrgo dahwanu, deputateem bijufi laime — Keisarenei isfazihf paweizibu, Winai rohlu nosfuhpfsoht. Pehž audienzes deputati tikufchi pils-ekipafchās nowesti us Baltijas dselzela stanžiju, kur ekstra-brauzeens winus nowedis us Behterburgu. — **„Rig. Ztgai“ raksta:** 18. Aprili fch. g. pilsehthas meshā, fohku 300 no Mithlgrahwja zeta, usgahja nepafihstama wihra stipri eetruhdejuschu lihki. Wirsch ir widedjā augumā un bruhneem mateem. No feijas wairs naw pasifhstams. Ap katlu apmestā schnohre. Lihkis bij apgehrtās ar tumfchi-silu willedana jaku, smalki ruhtainu, peleku westi, aditu peleku willana kamfoli, beesahm pelekahm willana biffahm, bruhni-farkanahm willana apafsch-biffahm, bohmeles kreklu, pelekahm willana sekeh, lila willana fchalli un puszimdeem (tā fauzameem tehjas-zimdeem). Zepures un sahbahtu truhfft. Pehž daktera dohmahm lihkis meshā war buht gulejis jau no Oktoberā mehnescha. Ahraigais isfkats aistrahda, ka nelaitis bijis matrofiis, un laikam tizis nogalinahts. Tuwakas finas par nelaiki drihsumā nodohdamas Mihgas landsogtei-teefas polizejas nodakā (rahfufi).

No Weetalwas. Scheijenes muischahs pahrwaldneeks (muisch-fungas) Boor fgs atstahja ap Jurgeem Weetalwu, jo fchis barona von der Bahlen ihpachums pahreet us wina brahli, kas pats usnems pahrwaldibu par muischu. Boor fgam ir fchini apgabalā daudf nopelnu. Pirmahrt: wirsch isturejahs tairnigi pret muischahs fainneekiem un luhfoja wineem wifadā finā labu dariht. Ohtrafahrt: wirsch Weetalwas labdar. beedribai daudf laba darijis, ilgu laiku tai par preekschneeku buhdams. Trefchfahrt: wirsch ir zaur muischahs semēs labu ap-fohpfchanu kaudihm dewis labu preekschfihmi, kā ari zaur jaunū buhwju zelfchanu, kā: zaur weefnizas un ruhmigu lohpu-stalka zelfchanu. Zetortfahrt: kā draudfes un basnizas preekschneeks (Vorsteher), zaur sawa preekschgahjeja, nelaika Ohdseenes leelfungā von Brümmer nodohmu ispildifchanu, zaur Weetalwas draudfes flohlahs paplafchinaschanu un basnizas pahrlabofchanu. — Weetalwas labdr. beedriba ir winu par gohda-beedri zehlfufi; katriš winu peeminehs dehl wina laip-

nas istureschanahs pret semakeem. Weztehws wehl stahstih's par wina darbeem behrnu-behrneem!

No Weetalwas-Ohdseenes. Kà daud's weetàs Kurfemè un Widsemè, tà ari schè us Ohdjes kalna tifa jaw aipehrn uszelt's raufst-fchanah's stabs (kshkeris? red.) Schè kaimind's dshwo kahds wihrs G.; schis scho weetu istredsejees par sawu darba-lauku. — Weetalwas draudsei naw paschah mahzitaja, bet ta ir saweenota ar Kalfnawas draudsi; tavehz schè deewkalpofchanu notur tik pahrswehdeenanm. Hgahjuschá wasarà daud's reif, kad schè Deewa wahrdi netifa sludinati, tad laudis leelòs pulkòs fapulszejahs pee staba, G. pshpaschanas klau-sitees. Schis wihrs fahzis fwehtoh's sakramentus neewah't un wifa-das nekahr'tibas isdariht, kas muhsu tijibu nizina. Dufmas pahrnem katru prah'tigu zilweku, redsoht tahdas nekahr'tibas notee'kam pret muhsu tijibu. Zerestim, ka us preekschu tiks kahdi fohli sperti pret scho rupjo grehku pret muhsu basnizu.

Vabprah't par scho leetu fanementum shkafas sinas. Red.

No Kalfnawas. Schejenes Springenu mahju faimneekam kahds „weikalneek's“ ismahnijis 2 birkawi linu, eedohdams diwus neriktig'us 25-rubku gabalus un wehl 17 rubkus palikdams parahdà. Blehdis isflawejees par leelu linu-tirgotaju un idewis truhtstofchah's naudas weetà s'hmì, apakschà parakstidamees ar kahda Ohdseenes faimneeka wahedu. Par blehscha beedri, kas isdewe'es par linu aiswedeju, pasiht's kahds Ohdseenes faimneek's, un par blehdi — tagad zeetumà atrohdofchais K. Tahstak-ismelek'chana usfah'tta. Mas'speh'zis.

Behrnawà uhdens-pluhdi uswehlufchi eedshwotajeem leelas breefmas. Badarità fshahde wehl naw apreh'kinata, bet nebuh's masa. Wiswairaf jazeesch tirgotajeem, — teem spihkeru prezes samehrzetas un fugi pa dalai fashah'deti. Diwi fugi ir isshweesti malà; wimu no-weschana uhdeni, kà paredsams, makfaschoht daud's puhliu un nau-das. Weens fugis ir dabujis stiprus treezeenus. — Leela fshahde notikusi ari pee Jacoby fga alus-bruh'scha un dshwolkta.

Maklawà. 17. Aprili, kà „Golof's“ sino, tur abrauzis Berfijas ahrkahr'tigais fuh'tnis, prinzi's Sepech-Salar-Azim, ar leelu pawadonu pulku. Berfijas augstmani dshelzeta-stanzija fagaidiht, bij eeradufchees: Maklawas generalgubernators firs'ts Dolgorukow's, Berfijas fuh'tnis Beh'terburgà, Berfijas konsuls Maklawà, wirspolizmeisteris generalis Koslows u. d. z. laufchu. Bes Berfijas schaka rof-kas-rakfta — ahrkahr'tigais fuh'tnis atwedis libdi dahwanas: Keisara Majestetei briljanteem isgresnotu soh'benu un Keisarenes Majestetei krah'schuu, dahrgu gred'senu. — **Maklawà Leeldeenas rihtà** lautini, us basnizu eedami, atradufchi us eelahm pehrwetas kohka ohlas. Tahs attaisoh't, tanis eeradufschufchi fawih'stitu papih'ri. Papih'ris bi-jis — nihilistu dumpigah's proklamazijas. Polizeja, kas tuhli't fah-kusi pakaf klau'schmah't, fadabujufchi libdi 100 tahdu ohlu. — Daschi bagatneeki dabujufchi draudu wehstules. Weenà no schihm wehstulehm bijis fajih'ts, ka Strastnijas klohsteris tikshoh't ussperts gaisà. Tuhli't tika klohstera pagrabi pahrmekleti, bet neka sewis'shka ne-atrada. —

Kà Maklawas awises wehsti, tad fina par pakah'tà walfts-noseedsneeka Ribalt'schit'scha tehwa pasch'slepawibu israh'dah's nepateefa. — **Par nihilistu organiaziju „Makl. aw.“** sin pasneegt fshah'das sinas: Kahds wimu nofajijumu paragrafs usdoh'd nihilisteem sinamòs laifòs, it pa 12 stundah'm, pahreet mahjàs fawòs dshwolkòs, fur ap to paschu laifu nonah't weens no libdi'sbeedreem, pakfatitees, waj wis's kah'tibà. Zits paragrafs peekoh'dina nihilisteem, ja teef apzeetinati, flehpt sawu wahrdi un dshwolkli wismasaf weenu deenu. Ja pahrluh'ts sinamà laifà ne-atrohd libdi'sbeedra mahjàs, tad eesklatams, ka tas apzeetinaht's, un nu wisu noglabà, zaur ko apzeetinatam waretu zeltees nepatish'chanas. — Sch'eem nofajijumeem nihilisti paklausa, kà leekah's, tà Beh'terburgà, kà Maklawà. Kà is sinah'm redsams, kas pasneegtas par weenu no proklamaziju peelipinatajeem, wina dshwolkli ari atrada tikai tufschu zela-fohnu.

Zelifawetgradà, Berfonas gubernà, 15. Aprili bij fadurfchanahs stary kristiteem un Schih'deem, pee lam Schih'di tika sakauti. Daschi Schih'du nami un Schih'deem peederofchah's dshreenu-pahrdoh'tawas tika islawipitas. 17. Aprila rihtà bij nemeeri beigti. Meera nodibinaschana eef us preekschu. Pee kausch'chanah's weens Schih'ds pasandaja dshiwibu un wairaki ir gruh'ti eewainoti. Gefah'tta stingra ismek'leschana. — Sino, ka ari wehl zitas weetàs tur nemeeri iszhelufchees stary kristiteem un Schih'deem. Is Kijewas isfuh'titi 2 bataljoni saldatu, kas lai palih'di apspeest nemeerus.

Idhugujewas junkuru-fshoh'là nupaf useets, ka tur tikufchaf pakaltaitais 10-rubku kredit-bitetes. Pakaltaitais'aj's esoh't kahds junkurs is augstakah's klas'es, un darb's tik lab's, ka gruh'ti isshk'ramas ih'stash

biletes no ne-ih'stajah'm. Dasch'as kredit-bitetes jau bij laiftas laudis; kà kahds seeweets pamanija, ka dabujufi 10-rubku gabalu, karam oh'trà pufè istruh'kuschi daschi burti. Alis dascheem eemefleem waija-dseja dohmaht us min. junkuru, bet peerah'diht tam neka newareja; tikai zaur pascha waimu to peefehra. Junkuru-fshohlas arestè feh'dedams, wihsch luh'dsa kahdam beedrim, lai tam atnes's sinamu grah'matu. Bet beedris scho grah'matu eepreeksch nodewa deschuras ofizerim, un tas nu grah'matas lapu starpà atrada pakaltaitais 10-rubku gabalus. Diwi ziti junkuri, no kureem dohmà, ka libd'ssinataji, ari apzeetinati.

Nikolajewa. Melnah's juh'ras kara-kugu preekschneek's, Nikolajewas kara-gubernators, admirals Manganari, ne fen atpakaf, kà „Golos'm“ sino, dabujis bes parakfta wehstuli, kura to „sozial-dumpigah's partijas“ wahrdà usajzinaja, 1000 rubku ismak'fah't isdarofchah's komitejas agenteem, kureem schim brishcham loh'ti waijadf'igs naudas. Pageh'reto naudu lai eeshgelejoht pakà un sinamà deenà ap pulkstien Zeem nak'ti pahrmetoht pah'r ta un ta nama fehtu. Wehstules beigàs wehl stingri bij nofajih'ts, ka, ja admirals Manganari ne-ispil'dischoht sozialistu pageh'resch'chanu, waj pat polizeju fah'f'schoht palih'gà, ka tad ar wimu tapat darish'choht, kà jau dariht's ar generali Mesenzewu, firs'tu Krapoffinu un ziteem, kas, kà sinam's, nonah'weti zaur isdarofcho komiteju. — Admirals Manganari tomehr scho leetu pasinoja Nikolajewas polizmeisterim, un schis tuhli't spehra peenah'zigoh's fohltus, zeredams us labu loh'mu. Kwartatniku, kas loh'ti libd'f'igs isshk'atijah's admiralam, eebah'sa admirala uniformà, un nofajit'at stunda'tas pee brauza pee noteiktah's fehtas, pah'r kuru pah'rshweeda sinamo pak'u, un pah'rbrauza tad atfal mahjàs. Duwumà, sinam's, gaidija polizejas eereh'dri. Dohmatee „sozial-dumpineeki“ ilgi wis nelitah's gaiditees. Upmah-niti zaur, kà litah's, brango isdoh'f'chanoh's, wini isnuah'za is faweeem flehpefleem un pak'ehra dohmato naudas-paku, kura neka zita nebij, kà tik wezas awises. Ramehr nu abi diwi nodarbojah's ar pakas at-taitish'chanu, wini us reisi eeraduf'sija, ka no wifah'm pufeh'm bij aplenkti no polizejas saldateem; wimus apzeetinaja un noweda polizejas-waldè, un tur nu israh'dijah's, ka tà fauzamee „sozial-dumpigah's isdarofchah's komitejas“ agenti nebij nelas zits, kà — diwi prafti bleh'schi, kas kaisligi mihleja fweh'schu mantu, bes kaut-kah'deem politis'keem noluh'keem: — weens bij kahda wees'nijas ih'paschneeka radineek's un oh'tris tah's pasch'as wees'nijas dwornik's. Zeeta nodoh'ta ismek'leschana's-teefnesim.

Odefa. Tirgofchana ar meitah'm tur loh'ti pah'rdroh'schi noteek, un lai gan polizeja un teefas ar wisu spehku tai krah'dà preti, tomehr arween wehl wezakee to dabuhn fah'pigi fajust. Ar pee-angufschah'm meitah'm tirgotees, kà leekah's, eeskata jau par bailigu darbu; tamdeht nu metufchees us nepee-angufschah'm, fmutah'm meiteneh'm. Tà par peem. ne fen atpakaf 8 gadus weza meitene gahjus'ti pa eelu; wina'ti tuwojees kahds wihrs, kà dohmà Turks, kas wimu laipnigi usrunajis un beigàs usajzinajis suhrmani pabraukatees. Behrns ne-usdroh'schijnajees atfazitees. Bet kamehr fweh'schais peefauzis suhrmani, meitene isdewigà briedi laidufees proh'jam, un bahla un bailès nonah'kusi pee mahtes, tai isshah'stidama fawus peedshwójumus. — Zita kahda meitene, 10 gadus weza, kà leekah's, tomehr tikufi par upuri dweh'skelu pah'rde-wejeem: Kahds Ignats Frolows darijis polizejai sinamu, ka wina 10 gadus wezà mah'sa, kuru tas pee sewis usand'sinajis, 3 nedekas jau pasjudufi.

No ab'sjemeh'm.

Anglija. Zhru leeta Anglijai wehl dara arweenu leelas behdas. Beidsamajà laifà atkal fah't wairaf ruhgt stary Zhru wadoneem un wimu peekritejeem. — Waj Birkons'fjeldam Westminstera basnizà peeminas-s'hmì zels, newar wehl ih'sti noteikt; esoh't stary tautas-weetneek'em ziti tam preti, — lai gan kehnine to karsti grib.

Franzija. Tunisè Franzijai eef us preekschu, lai gan tik weegla karofchana winai ne buht naw, kà libdi schim sinoja. Krihtoh't Franzijai ari deewsgan kareiwu; jo Tuniseesch'chi stary kintih'm un koh'keem paslehpufchees — fchaujoht pah'rleekam brangi.

Turzija. Albaneeschu dumpis wehl naw apklusis, kaut gan Turki pastah'wigi pah'rwar Albanee'shus. Tà nupaf atkal bijis stary abeem kautinsch, fur Turks, kà sino, dabujis wirsroh'ku. Bet waj sinas pateefas, newar sinah't, jo meloh't — to Turks proh't — tà fakoh't — pehz nohteh'm. — **Konstantinopelè** schininis deenàs apzeetinati 6 nihilisti, kas ari bijufchi dalibneeki pee 1. Merza breefmu-darba Beh'terburgà. Wini papreeksch usturejufchees Stumelija; bet kad tur jau palizis nedroh'sch preeksch wineem, braufuschi ar fugi us Turziju — Konstantinopeli. Bet tur polizeja tohs fagaidijufi — apzeetina-dama. Teem libd'sjah's ari apzeetinati 3 seeweesch'chi un 2 behrni, kas wineem libdi braufuschi. Waj tee tiks isdoh'ti Kreewijai, newar sinah't,

bet dohmajams gan; jo to driht darija sinamu Kreemijas fuhntnezibai, un weens no winaas lohzeektem ari bijs klast pee pirmahs isklaufschinafchanas.

Greekija. Rohbeschu leeta ar Turziju stahw schim laikam teescham jo ehremiti. Sinas par to ir libri ihsti Aprila krahpeeni. Ta tagad weena fina faka, ka nu, kur ari Turks pilnigi peenehmis leelwalfstju fuhtau beidsamaja laikā apspreestahs rohbeschas, ka nu drihtsumā weenprahntiba zerama (Greekija jau agrak ar tahm apmeerinajabs), ohtra turpreti atkal apleezina, ka tas wis tik behrnu-spehle: ne Greekija ar to apmeerinafees, ne Turzija labis prahntis ko dohs; — Greekija pastahwehs us Berlines kongresa nospreedumeem, un Turzija — ta wilzinahs, ta grohsths, ta — negribehs galā nefa atdoht Greekijai.

Brilles preefch sirgeem. Londonē tagad reds rikfchojam sirgu ar azu glahsehne. Nabaga lohps palizis ihf-redfigs, un wina lungs, lords Denmans, tam lizis isgatawohht derigas brilles, zaur kurahm wezais duhkanais redsoht til pat labi kā fawds kumeta gadōs. Denmans jahj wina ik deenas, wiseem lohpu draugeem par leelu preeku.

Brihnischkiga lauliba. Rahdu laiku atpakal awises sinoja, ka kahds pahris tapis laulahts gaisā, gaisa jeb luftbalonā. Kai nu ari schi lauliba bij drusku brihnischkiga, bet laulajamais pahris bij tadfchu kohpā. Tagad Amerikas Misurijas Albanija esohht bijusi schahda lauliba: bruhdgans bijs laulibas brithi — Albanija, bruhde Indijanā un mahzitajs Portlantē. Par telegrafu jautaja un atbildeja, un par telegrafu mahzitajs bruhiti un bruhiganu ari salaulaja.

Wisjannafahs sinas.

Zelgawa. Daschas leelatas awises padaudina, ka nahfchoht likumu rewisione par semstibu eeriktem un ka reforma nahfchoht zaur wisahm teefahm no pagasta-waldes lihds pat gubernas pahrwaldei. — Dulle us schpirtus tikfchoht pa-augstinata no 7 kap. us 8 kap. par grahdū; zaur to eenahfchoht 15 miljonu rubl. wairaf. Ari zukuralullu gribohht pa-augstinahht, bet tas wehl ne-efohht galigi nospreefts. — Pee Domesneses bahthas nogrimis festdeen starp pulfsten seem un seem pehz pusdeenas Wahju kugis „Amatitia“, ar daschadahm prezhem lahdehts; dskums tur 17 lihds 18 pehdū. — Daudis wis zaur diwi ziteem kugeem isglahhti. — Is Tunisē teel stiohts, ka turenēs „Beis“ islaidis rakstu, zaur kuru tas fewim isluhdshahs leelwalstu aishaweschanu, un noleel fawu likteni wina un — Turzijas rohktās. — Konstantinopelē 27. Aprili Frantschu fuhtnis dabujis dirdeht, ka Turki taisehntes fuhtihht panzer-kugus us Widus-juhru, — dewees tuhdał pee Turku waldbibas isteidams, — ja schee kugi us Tunisi tiktu fuhtiti, Frantschu waldbiba tam pretiojotees, un kugus pee Tunisē frasteem farenmschohht Frantschu leelgabalu ugunš. — Turzija deht schahdas Frantschu draudeschanas laidischohht rakstu pee leelwalfstihm.

Par noseedsneekem Sibirija.

Kreemijai ais zitahm walfstihm ir tas labums, ka tai ir tahds semes-gabals, kur laundaritajus galigi war aishuhtihht, kamehrt zitahm walfstihm tee jatur fawā widū zeetumōs un darba-namōs, kas tahm dauds malkā un tahs daschu reis nesim, kur preefch zeetumneekem lai nem darbu, bes ka gohdigu kauschu darbam un pelnai neslahdetu.

Us Sibiriju allasch mehds katru leelaku laundari aishuhtihht, un kas weenreis pahr Urala kalneem fuhtihhts, tas — ja augstā Reisara schehlastiba to nesauz atpakal — pehz teefas nefad wairs newar atpakal greestees. Sibirija fagaida laundari daschads liktenis, kā jau tam pehz wina darbeem sohds nospreefts, un pee kuras no tahm trim leelahm schkirahm noseedsneekes Sibirija tohp peedalihhts.

Wisgruhhtaf klahjabs teem, kas pee gruhteem darbeem noteefati. Ar schahdu sohdu laundaris tohp waj nu us sinameem gadeem, jeb us wisu muhschu noteefahhs. Tam jastrahda kaln-raktuwēs jeb darba-namōs. Pee wahjas pahrtikas un ar smagahm kehdehne apkrauts, tam schē gruhti jastrahda, bes brihwdeenahm un bes atpuhschachans. Ustrandfichana par wineem ir bahrga; pee katras wainas siteeni un — pat nahwe pee pretoschachans.

Pee gruhteem darbeem ir isgahjuscha 1880. gada aishuhtiti 1613 zilweki; starp teem 6 wihri un 1 fewischkis no augstakas kahrtas. Weenam no scheem wihreem ir lihdsi gahjus wina fewa un trihs behrni. Kad eewehro, ka schahdai lihdsigahjajai, Sibirija nonahfuschai, tur wisahm teefahm ja-atpaka un apafsch bahrgas ustrandfichanas japadohdahs, un pee tam til fwehtdeenās us pahri stundahm ar fawu wihru dabuhn fatiktees, kur to mas war eepreezinahht, es faku, kad to wisu eewehro, tad ta gan ir karsta mihlestiba, kas daschu speefch sawam wihram lihds eet.

Ja kahds nam us wisu muhschu noteefahhs pee gruhteem darbeem, tad tahds pehz faweem pahrzeesteem gadeem nahht ohtra schkira, prohti pee teem, kam tur us dshwi ja-apmetahs. Scheem tohp eerahdita kahda weeta kahdā aprinki, no kura teem naw brihw aiseet. Noseedsneekam tohp wehlehts fawu usturu tur gahdaht, waj ar semes kohp-schamū jeb ar jakti puhlejotees. Ubejadi tas teel no waldischanas apgahdahts ar teem wiswajadfigateem eerohfscheem, un tad lai fawu usturu pelna un waldischana nodohschanas malkā. Ari scheem tohp wehlehts fawu amatu strahdaht, ja kahdu proht, jeb deenesta eestaht. Nih-Sibirijas deenestneeki wiswairaf esohht wis fenał noseedsneeki bijufchi. Sleptawas ahtrał deenestu dabujohht, nekā sagti, jo schē fawus sagla nikus newarohht aismirfi.

Noseedsneeku liktenis Sibirija ir daudsreis daschads. Daudis no semakas kahrtas, ja tik kuhtribai un flinkumam nepadohdahs, schē daschu reis puslihds labi pahrtēek; bet garigi palaisiti, un tahdu ir jo dauds, eet wisadā wisē pohsta. Dauds nobeidsahs nabadfibā un flimibā; daschi padara no jauna noseegumus, un ne masums aishēg, kas ubagodami un laupidami rauga; usturetees; ziti tulfneschōs dabu fawu galu.

Sibirijas behgfu Siropas-Kreemija naw masums, un schee, us wisfadem grehtu darbeem gatawi buhdami, ir wisai semei par pohstu un nedrohshibu. Prohtams, ka schahdi laundari, atkal fakerti un teefahm nodohhti, fargahs to ispaust, ka no Sibirijas isbehgufchi. Allasch tee mehds fahziht, ka nesnoht — kas un no kurenēs tee esohht. Zaur to, ka wisa walfs tik waren leela, ari gruhti winaus peenahht un wina flehpschahohs peerahdiht; tā tad noteek, ka schōhs atkal no jauna us Sibiriju nosuhta. Tā dasch diwi, trihs un wairaf reifas tohp aishuhtihhts. Tahdi, kas jau reisahm isbehgufchi, ir deewsgan manigi un eepasinaschees ar wiseem stikeem, ka scheem behgshana beidsohht ne buht wairs naw tik gruhta. Wehl ari turigi semmeeki, kas turpat dshwo, wineem palihds; jo schee, ari reis no laundareem tur zehluftchees, un no aplaupischachahm paschi gribedami isfargatees, noleel preefch behgteem pahrtifschamū preefch sawahm durwihm. Ari wisā Kreemu walfi nē-truhfht us leelzeekem daschadu zelineeku, kas dauds simis werstes schurp un turp dohdahs, gan darbu mekledami, gan atkal no darba mahjās nahkdami; starp scheem ari laundari flehpjabs.

Daschads ir ari to mahzito noseedsneeku liktenis. Mahziba ween bes attapshanas ir Sibirija mas ko wehrta. Kahds tirdsneekes, kas miltigas bankrotes deht bij noteefahhs un us Sibiriju nosuhtihhts, palika par kufcheri, un wina fewa, kas tam labprahntigi bij lihdsigahjusi, few eegahdajabs gohwi, ko ta kohpa un peenu pahrdewa. Zau kahdus gadus teem eijohht dauds labaki; jo drusku naudas eekrahjuschi, tee eerik-teja masu weefnizu, no kuras teem it laba pelna atlezoht.

Tahdi, kam Sibirija us dshwi ja-apmetahs, ir isgahjuscha 1880. gada pawifam 4208 aishuhtiti. Starp scheem ir augstakas kahrtas 35 zilweki, kam 3 fewas ar 13 behrneem brihwprahntigi lihdsi gahjuschas; semakas kahrtas noseedsneekem ir dauds wairak; winau radi lihdsi gahjuschi, prohti 423 fewas ar 808 behrneem.

Pee trefchahs schkiras peeder tahdi noseedsneeki, kas tā noteefati, ka teem tikai Sibirija ja-usturahs. Scheem teel tad kahda gubernā eerahdita, kur japaleek, un no kuras rohbeschahm naw brihw aiseet; bet zitadi teem wehlehts fawu usturu pelniht, kā patihk. Scheem tad labi eet, kad ir bagati radi, kas tohs ar naudu war apgahdaht, — tahdi it labi war dshwoht; bet ja teem nefa naw pee rohkas, tad dstitā nabadfibā fawas deenas pawada.

Tahdu, kas pee schihš schkiras peeder, ir 1880. gada 364 zilweki us Sibiriju aishuhtiti; no scheem ir no augstakahm kahrtahm 159. Scheem gahja lihdsi 17 fewas un 21 behrnu.

Wisā lihdsi schim mineta noseedsneeku skaitā bij tikai tahdi, kas zaur teefas spreedumu aishuhtiti. Bet ir wehl dauds tahdu, kas zeetumōs un darba-namōs fawu laiku noschdejuschi, un kuras wina draudses un pagasti leedshs atpakal nemt, jeb ari tahdu, kas aplahrt wasajabs un kam nekur ihsti naw apmeschachans weetas. 177 ir politiski noseedsneeki, kas walfs leetas noseegufchees. Pawifam isgahjuscha gada ir aishuhtiti us Sibiriju 15 kuhfki. 761 noseedsneekes.

R. S.

Rikards un pilsehtas dahmas.

(Ustahstihhs no Was-Sihu fainneeta.)

„Tizi man, mihlais dehls, Tu nekur tahdu laimi ne-atradisi, kā kad Tu Augustei tumojees. Wina ir smuka, wefeliga un deewsgan

fhohlotu. Wina ari Dew labu teefu puhra lihds wedihs. Wezais Bolzens ir bagats un Auguste wifu mantohs. Winaas brahli, no kuzem weens Taws tuwakais kaiminsch un ohtris brihnum bagats, buhs Tawi fchwahgeri, us kam Tu warefi ihsti lepotees. Ihsf fakoh, tad buhs wifs, ka tikai wari wehletees!

Ta fazija Ainsfelt baronene fawam dehlam Mikardam, kas dohmigi zur lohgu flatijahs pahr mescheem un pahr druwahm.

Mikards bij deewsgan flaisks jauneklis, ar dselteneem mateem, slahm azihm un farlan-balteem waigeem. Winsch bij flaisks auguma un kohi wefeligs zilweks. Winsch wifs 29ds gadds wehl nebij ne weenreis par kahdahm fahpehm fuhdsjees. Tagad winsch bij 30. gadu un wareja teefham us prezeschanohs dohmaht. Bet winsch to nedarija. Winaam prahts nefahs wairaf us tschallu strahdaschanu, neta us mihlestibu. Pats bij fawas muischas ihpafchneeks un pats wifu fainneeze wadija. Uri naw brihnum, ka daschas flaiskules ap wina lidinajahs, un katra wina gribija dabuht par fawu. Bet neweenai winsch nebij zeeschi azis eefkatijses, un nekad nebij mihlejis, kaut ari no laipnahm farunahm ar jaunahm dahmahm ne-atrahwahs. Us fawas mahdes usrunaschanu, no Augustes, winsch atbildeja:

„Pateesi, tur netruhfst neta, ka ween: man wina nepatishf!“

„Patifschana gan pehz rafees, kad tik zits wifs...“ mahde atbildeja.

Winsch galwu purinadams fazija: „Bee winaas naw neta, kas mani waretu us winaas pufi greest; nefas naw mihlsch un patihkams.“

„Wina naw lischke, bet weenteesiga,“ mahde afazija.

„Wina ap fewi ween nodarbojahs, bet nedara neta flaiji,“ bij Mikarda wahrdi.

„Kad wina buhs fewa, gan tad pee wihra dohmahs, un Dew nebuhs ne par ko fuhdsjees.“

„Esmu wina daudreis fatizis un runajis, — bet kad wina mana firdi buhtu weentigu reisi eefpeedusees, to newaru faziht; mana firds wina redsoht naw nekad ahtrakti pulkstjeusi, ka arweenu.“

Mahte Mikardu usflatiija it pitti un fazija: „Semkophim to newar nemt par launu. Dew, kas Tu tik ruhpiigi fawu fainneeze wad, jarauga eerunah. Auguste ir meita, it ka preefsch Dewis radita. Wina ir laba fainneeze, strahdneeze un tikla.“

„Newaru fapraft, ko Zuh, mahf, pee winaas tik teizami atrohneet. Par fewahm war buht wisi fewwifschli, bet ne wisi paf katram wihram un ne wisi wihri paf katram fewwifschlim. Katram wajag buht pehz fawas kahrtas un buhschanas. — To nemas nedohmajeet, ka man, ka semkophim, ir weena alga, kahdu meitu apnemu, mihleju un muhschu dschwou? Es dohmaju, ka esmu dauds-mas fhohlohts, un ka tahds, ari gribu dabuht fhohlotu fewu, jeh palikt neprezejees. Auguste, lai gan muischas ihpafchneeka meita, tomehr naw dauds fhohlota, un wairaf mihle pilsehtas dschw, teaterus un balles, neta tehwa fufnu un laidar.“

Mahte fakta par dehlu palikt dufmiga un fazija: „Mans behrns, tahs ir neka eerumas, kurahm pateesiba preti laro. Tu faki, ka Auguste nodarbojahs tikai ar fewim un tomehr mihle pilsehtas preefus? Bet Tu maldees. Wina ir jauns zilweks. Kad wina kahdas reisas palustejahs, tad jau tas ne-aisrahwa winaas ihsteno dabu. Kurfch jauns zilweks naw lustigs? Kad kahds kahdu reis balles apmekle, waj tad lai wina tuhlt par to noteesa? — Auguste nemas naw tik beeschi balles apmeklejusti, ka Tu dohma. Wina ir kahdu reisi preeziga, spehle un treez, bet ar mehru, ka jau tahdam jaunam flukim peeflahjahs. Kamehrt wina mahde mirust, wina israhdahs ka kreetna fainneeze, jo wina tagad weena pati wed wifu fainneeze wadija. Lai wina ari par lauku-wirtschafft ko fira, to Tu newari no fewwifschka pagehreh. Tas jau ir wihreeschu darbs. Ja fewweesch ar to fahktu nodarbotees, ko tad juhs, wihreeschi, darifet? Waj jums tad nebuhtu jafahf gar pannu berschanu puhletees? Tadehf, dehls, nepagehre, ko newar pagehreh. Es faku wehl reis, un pee tam paleeku, wina ir kreetna fainneeze, kahdu tikai wari gribeht!“

Negribu Zuhu prahtam pretotees. Sawu wihse ir Auguste flawejama, bet ne preefsch manim. Zuh man tomehr nenoleegfeet, ka pee prezeschanahs weentigi mihlestibai daliba un ne wis kahdeem leeteem krahmjeem. Apluhkojeet tikai muhsu kusihnes; kur wifs zitadi!“

„Waj tad Tu no winahm neta ne-efi fewehrojis?“

„Ko tad?“

„Zihnius stary winahm.“

„Zuh gan dohmajeet, ka winaas zenschahs weena par ohtru | man labaki patist?“

„Ja, Dewi fawangoh!“

„Ko? Abas?“

„To dohma katra, ko es flaidri sinu.“

„Ne-ustizibas dehf Dew, dehls, par Augusti ir tahdas dohmas zehlfchahs.“

„Scho abu dahmu istureschanahs ir mihliga. Winaas ir kreetnas meitas un fhohlotas. Winahm prahts nefahs us semkophibu. Winaas sin dauds par semkophibu. Winaas mahzahs dauds no grahmatahm, un ir, taisnibu fakoh, gudri fewwifschli. Aeti kur tahdas dahmas, ka Amalija un Zuhlija; to ari Zuh, mahf, sinaseet, bes manas teifschanas.“

„Ka winahm gudra apferschana un wina glaudas Dewim peenehmigas, to jau negribu leegt. Ustizi tik winahm! Lai dabutu wihrus, winaas ir ismanigas, mahzahs semkophibu un proht fawu eefchpufi apfleht ar glaimofchanahm.“

„Kad tas buhtu pateesiba, kas tad waretu stahtees zelâ? Kad winaas tahdu upuri nefs, prohti — dauds par semkophibu mahzidamahs, grib mani eemantoh, waj tad buhtu grehfs, kad es pretmihlestibu rahditu, un ta wina puhliuus raudstu dauds-mas atlihdsinahf? Abas es jau newaru un nedrihfstu mihleht; bet kad es weenai mihlestiba tuwojohs, waj tad es daru ko launu? Es nedohmaju wis; bet ta tik buhtu weena neka atlihdsinashana par tik leelu usupureschanahs.“

„Kur ir wina fapraschana!“ mahde murdeja jo pikta palikusi. „Winahm naw nekahdas mantas. Abas ir tik nabadses, ka basnizu schurfas!“

„Bet es esmu bagats!“ Mikards fazija.

„Dehls, waj Tu no teefas ar winahm jau tik tahdu esi? Waj Tu dohma, ka bagatiba un mihlestiba ir pilnigas bes wezaku swehtibas? Wezaku lahsti nopohsta behreem laimi lihds pamatam! Es Dewi nekad newaretu swehtih, ja Tu weenu no winahm par fewu apnemtohs! Man buhtu ta stunda janoscheshlo lihds pat kapa malai. Es zeru, Tawa fapraschana buhs wehl tik leela, ka Tu tahdas lamatas nelihdifi, zur ko Tu wisai muhsu familijai pohstu peewestu un nelaika tehwan nebuhtu ne kapa meera. Drihsaf tas war buht ar maso Marimu, pee kam es fawu swehtibu neleegtu. Marina ir tadfchu gohdpratiga un deewabihjiga.“

„Kad tikai nebuhtu par dauds gohdprateja. Wina ir tik rahma un baiku pilna, ka daschu reis tahdu gihmi rahda, ka kad peedohfchanu luhgtohs, jehfchu neta launa naw darijusi,“ Mikards fazija johkdamas.

„To Tu winai newari par fliktumu peerehkinahf. Winaas mahde, Weidmana gappascha, ir knapi pahrikufi. Mahdes kapitala intrefes abahm nepeteet ko istikt un paschu kapitalu newar aistikt, jo tad beigds it neta nebuhtu. Redf, tas ir winai leels gruhums. Wina ir speesta, flufu buht un wifu pazeeft. Bet ja wina nahktu pee mantas, winai buhtu stipris gars un pati wairs nebuhtu flufa Marina. Es newaretu zitu nekahdu labaku Dew par fewu wehleht, ka ween wina, ja Tu jau nebuhtu bruhiti atradis. Wina nemahfchkere pehz Dewim, ka tahs zitas. Bet es wezejam Bolzenam par Augusti esmu runajusi; tehws un meita tik wehlahs weenu wahrdi no Dewim dsirdeht, un tad Dew laba bruhite rohka.“

Mikards eefauzahs: „Es newaru fapraft, kas Zuh dsen tahdas leetas eefahkt, kahdas jums nemas newajadsetu dohmaht! Zuh jan sineet, ka es tahdai buhschanai, kas man nepatihkama un pretiga, nepadohfhohs, kad tur ari neta kas isnahktu! Tas buhtu leels brihnum, kad es pats few bruhiti newaretu ismekletees un man ta buhtu jalceef ismekleht! Tapat ari, kad es newaretu nemt, ko es pats gribu un waru mihleht, bet man buhtu faww prahts pehz zita prahta jagrohfa!“

(Turpmat wehl).

Seedoni.

1. Seedons flahf, zil jauts nu wifs
Blaschais dabas-aplohks rahdahs!
Ka no jauna peedfimis,
Tas preefsch manahm azihm stahdahs. —
Wifs ir mihligs, flaisks un jauts;
Gresni rohtahs dabas-laufe.
2. Dahrsds, piawds, tihrumds,
Wifur manu jautru dschw;
Pat ir mahju pagalmjds
It neweens wairs nestahw brihwi. —
Ganinsch lohpus druwâ trauz,
Sultans ar kam lihdsâ schmanz.

Nahditajs: Atbilde —on fungam. Bar sehtas maini-
schanu. Bar anjahm.

Atbilde —ou fungam.

Latw. Aw. semklohpibas peelikumâ Nr. 13. lasu no Jums. —on lgs, rakstistu pretrakstu „par lohpu baroschanu no gancem stalli un ohtradi“. Zuhfu rakstu zauri lasoht faku, ka man un dauds ziteem semklohpjeem Zuhfu padohmi nepatihl, un naw ka derigi atsihstami. Zo tee norahda, ka tahda fainneeziiba, kas ta tohp wadita, ir nabadfiga, un stahw us lohti sema pakahpeena. Wini norahda, lai semklohpis, tad sneegs tikai fawu gaitu beidsis, — un sahles pirmee asniat usdihgufchi, tuhliit fawus lohpinus trenz lauka gands. Tahdas nebij manas dohmas! Zuhš tahs buhseet nepareisi tulkojufchi. Es tikai runaju no tam, ka iklatram semklohpim, lam fawu lohpu weseliba mihta, buhs gabdaht pehz eespehjas, ka lohpi nepahreer peepeschi no weenas baribas pee oht-
ras, no lam zelahs dasch-daschadas flimibas un aishwargfchana, wiswairaf pee peena- un barojameem lohpeem. Rudenti, it ihpaschi, kad naktis salnas bijufchas, ir jadohd lohpeem, eekams winus us ganibahm dſen, kahds flehpis salmu, lai ar tukfchu wehderu ne-iseetu is stalla. Zo ar falnu fasalufchu sahli lohps ee-ehd tikpat ka „gisti“, un fainneekam no tam zelahs flahde. Un pawafaras nebuhs tuhliit trenkt lohpus ahra, ka tikai sneegs no-eet, bet til ilgi kuhli wehl baroht, kamehr lohps war pilnu wehderu dabuht pee-ehst. Sinams, us tam wajag gan arween jau rudenti dohmaht, zil lohpu-ehdamâ eewahkts, ka nepatur par dauds

lohpu. Tad gan buhs eespehjas, kahdas deenas, pirms lohpus gands dſen, satu sahli dabuht un ar faufu fajaukt, lai nepahreeru peepeschi pawisam us zitadu baribu. — Tad newajadsehs ruhpetees un behdatees par salatu audſinaschanu lezehtos apalkfch glahfchu lohgeem, ko —on lgs ir isdabujis ka to weenigo lihdsekli preekfch fawahm nemeerigi padaritahm fainneezehm. Ja —on lgs buhs manas dohmas ritigi fapratiss un pehz tahm fawu un fawu nemeerigo fainneetschu fainneeziibu lizis eegrohſiht, tad salatu galwina paliks wesela, un kasa pee dſihwibas. Bet ja, —on lgs, Zuhš fawu, un Zuhfu nemeerigi padaritahs fainneezehs fawu fainneeziibu ne-eseet isgahjufchâ rudenti ta eegrohſijufchi un ne-eseet fawu lohpu flaitu aprehkinajufchi pehz eewahkta lohpu-ehdamâ, tad pee tam zits neweens naw wainigs, un nekahdi padohmi. nedſ „salatu galwinas“ Jums newarehs palihdseht un Zuhfu lohpinus no bada isglahbt. — Kas isleets, to wairs newar fasmelt. — Nahkofchâ gadâ aprehkineet lohpu-ehdamo jo labi un patureet tikai til dauds lohpu, zil Zuhš ar rudenti eewahkto ehdamo wareet kreetni, peenahzigi un bes ruhpehm ismitinaht, ka atkal naw ar ilgofchanohs jagaida us sneega no-eeschanu, lai til waretu lohpus us atlikufcho kuhlu dſiht un lohpeem badu drufku remdinaht. Zklatris lohps, ko rudenti fainneeziiba ne-aprehkinadami paturam wairaf, padara semklohpim pawafarâ leelu un nepeezeefchannu flahdi. Nu, waj tad wisi semklohpji warehs dabuht pawafarâ tahdu kuhlu ganibu, fur lohpi waretu peechſt? — Bateesi nê! Warbuht ka —on lgam

ganibas ir purwajōs un meſchā; tad tur war-
buht buhs tahds ganeklis atrohdamš. Bet ko
tad lai dara taš, lam naw ne purwaja-, nedš
meſcha-ganibu un kur newar eeraudſiht nedš
ſmilgu, nedš zitu kahdu, ruden atlikuſchu ſah-
liti; bet kur tikai plika, peleka pſawa, abholina
lauks un zinainas atmataš? — Teem gan buhš
gruhti eeguht tohš no — on kga ewehletohe,
„no dabas ſneegtohš kratijumus, prohti friſchu
ſahli ar kuhlu“! — Ja nu kahds ſemkophpiš
eefahrotohš tahduš „dabas ſneegtohš kratiju-
mus“ ſaweem lohpeem paſneegt, tad buhs tam
pateeſi daſchāš juhdeš jadsen, lihds lamehr pee
teem aiſtikts. Un ja ari tur aiſtikts, tad wi-
nam tee no — on kga ewehletee „kratijumi,
friſcha ſahle ar kuhlu“ maſſatu wairaf, nekā
kad wiſch lohpuš meeriği mahjā buhtu pature-
jiš un peenahzigi apkophpiš.

Atahm war doht ſirau un lehzu ſalmuš, kā
ari wiſadus zitus ſalmu ſmalikumuš (nograhbāš,
rohgaš). Waj — on kgs tohš netur par ſal-
meem? Kaut Zuhš, — on kgs, ſinatu, zif lah-
riği lohpuš ſkreen rudenōš, kad mahjāš pahrdſen,
pee ſalmeem, un nem gremohht wehl garohš
garuhktu ſalmuš, ja tikai tohš atrohn! Tāpat
ari ohtradi, pawafarā, kad lohpuš iſſkreen laukā,
plehſch pilnā mutē ſahli, no lam dabuhu pehzaf
ſlimu wehderu, ja eepreekſch ar tahdu ſatu un
ſauſu ſajauktu baribu naw — eeradinahš.
Ja — on kgs naw redſejiš tā barotuš lohpuš,
tad wiſch waretu gan aiſzeloht lihds Bez-
ſahtes ſemkophpibas ſkohlai pee Tukuma; tur
wiſch dabuhš redſeht un pats pahrlēzinātees,
kā ar ſalmeem barotas aitas ir itin brangāš un
ſeenu un abholinu ehſdamāš nemāš nepahreh-
dahš. It ihpaſchi labi ir jehlkuhlam kultee
ſalmi, kuzōš wiſāš ſataš ſahles un abholina
dakaš paleek eekſchā un ir, tā ſakoht, kā krati-
jumi. Zklatris kreetniš ſemkophpiš tad ſinahš
eedaliht ſawu ſaimneeziibu tā, kā katram lohpuš,
lam tahda bariba ſawā laiķā waijadſehš, to wa-
rehš doht. Ja — on kgs reiš to apgabalu no
Zelgawāš lihds Dohbelei apzēemotu, tad wiſch
ari dabutu ſatilktees un ſarunātees ar ſemkoph-
jeem, kureem ne prahtā nenah! — preekſch „Zah-
neem“ lohpuš dſiht ganōš. Un lihds tam wezu

baribu ar ſehku lohpa krata un ſaweem lohpeem
dohd ehſt. Lohpi lahpraht ſchohš publikuš at-
maſjā ar leeſeem augteem. Tā dara tahdi lohpu
turetaji, ka ſawu ſaimneeziibu ir uš kreetnu pa-
matu nodibinajuſchi un ſawuš lohpuš tā uſkoh-
puſchi, kā preekš ko redſeht. Kur tahda buh-
ſchana atrohdaš, tur ſaimneezeš eefauzabš:
„Teekſham, tahdi padohmi mums patih!“ —
— on kgs, waj ari Zums tahdi padohmi pa-
tih? Seed on š.

Par fehklas mainiſchānu.

Sehjamš laiķš ir preekſch ſemkophpija taš
wiſu ſwarigalāiš laiķš; jo tad tam jaſataiſa
fehjaš laukš un ir jaſehj dahrgā fehkla. Lihds
ar teem publineem, katru weetu laukā tā iſ-
ſtrahdaht un ſataiſiht, kā fehkla pareiſi tiktu
ſemē guldita un plaujamā laiķā tā bagatus
augtuš un wiſa gada pahrtiku iſdohtu, ſemkoph-
pim jaruhpejaš par labu fehllu. Tahdaš ruh-
peš uſeet tāpat pawafar, kā ruden. Gadahš
tahdi gadi, kā ſchim un tam ſemkophpim ne-uf-
aug ir ne fehklas teefa. Daſchu reiſi atkal
ſlapjā rudenī labiba uš lauka iſdihgſt, un tam-
deht naw deriga fehklai. Daſcham ſaimneekam
atkal, kaš ruden waijadſigo wafarejaš fehllu
ſewiſchki atbehris, ſemā to peleš ſakapā, waj
ſaimneeze no taš pagrahbj druſku — preekſch
barokleem u. t. pr. Kahdu reiſi ari ſaimneekš
truhkumā pats eegrabhj rohbu apzirknē. Ari
noteek, kā to paſchu fehllu daudš gaduš no
weetaš tai paſchā ſemē fehjoht, tā wairš negrib
labi iſdohtees. Tāpehz zehāš ruhpeš, kur
un kā zitu fehllu eegahdaht. Tā tad tee eemeſli
ir daudš un daſchadi, kaš gan pawafar, gan
ruden daſcham ſaimneekam dara galwaš groh-
ſiſchānāš par jainu fehllu.

Katram ſemkophpim, ewehrojoht tohš wahr-
duš: „Ko zilwekš fehj, to wiſch ari plauj“,
ir jaſin, kā pee bagataš plauſchānāš trihš lee-
taš ir waijadſigaš, prohti: „laba ſeme, iſde-
wigaš gaiſš un laba fehkla“. Tik no pilnigi
peebreeduſchāš, weſeligāš un ſkaidraš fehklaš
war zereht un ſagaldiht labuš un bagatuš aug-
tuš. Tāpehz ſemkophpim ir ihpaſchi ja-ewehro,
kahdu fehllu taš eefehj ſawā tihrumā. Kad

peetruhsfti fehklas, jeb kad ta ir palikusi nederiga, tad ne ween truhkums semkohpi dara ne-meerigu, bet ari ruhpes, no ka to waijadfigo fehllu pirkt, un waj tas buhtu labi, zitu fehllu sawos laukos feht.

No fehklas truhkuma speesti, semkohpi fchur un tur waijadfigo fehllu pagahda no ziturenes, daudsreis no tablenes. Ziteem ta fweſchā fehlla labakus un bagatakus auglus efoht isde-wuſti, nekā pašchu fehlla, un tapehz daſchi fah-kuſchi fehllu mainiht, bes ka teem buhtu kahda waijadfiba, fazidami, ka fehklas mainiſchana atnefoht leelu labumu. Tomehr ziti zaur tahdu fehklas mainiſchanu ir ſtipri pahmahziti tapu-ſchi, jo jaunā fehlla ne-efoht ne zeta maſſu at-lichdſinajuſi.

Tā tad tagad muhſu semkohpi dalahs diwās dakās. Weeni ſaka, ka waijagohht no fehklas mainiſchanas ſargatees; ohtri teepjahs, ka til weenigi zaur fehklas mainiſchanu warohht pa-nahht bagatu plauju. Schahdas dohmas gri-bedams iſſklaidroht, es zeen. laſtajeem paſnee-dſu tohs padohmus, kuruſ daſchi mahziti sem-kohpi zaur ſawu pašchu peedſihwojumeem, pee fehklas mainiſchanas, ir atraduſchi un aſſinu-ſchi par derigeem.

Wini ſaka, ka fehklas mainiſchana gan efoht laba, bet pee tam ar leelu uſmanibu dauds kaſ ja-ewehrojoht, kā par prohwi ta apgabala gaiſs un ſeme, kur fehlla auguſi un atkal ta apgabala gaiſs un ſeme, kur fehlla tiks fehta. Daſchi ari ſaka, kad til semkohpim eeſpehjamš no ſaweem pašcha laukeem dabuht, labi peebree-duſchu un ſklaidru fehllu, tad tam newaijadsetu to mainiht, tas ir, winas weetā nent ſweſchu fehllu. Kad pašcha audſinatā fehlla, pee labas ſemes mehſloſchanas un kreetnas iſſtrahdaſcha-nas, tomehr negribetu augt un pilnigus auglus iſdoht, tad tilai lai kerahs pee fehklas maini-ſchanas, un zaur to raudſiht ſew palihdfeht. Gewehrojami ir ſchee wahrdi: „Sehklas maini-ſchana til tad war neſt labumu, kad to pahrzet uſ tahdu weetu, kur tahds pat gaiſs, kā tur, kur ta papreeſch auguſi; tahſak kad to pahrzet no ſliktaka uſ labaku widu, no weeglakas uſ

ſmagaku ſemi, no ſauſakas uſ ſlapjaku un no aukſtakas uſ ſiltaku ſemi.“

Schee padohmi weeglaki tā paturami: mai-nitā jeb jaunā fehlla iſ reišas tad war labi iſ-dohtees, kad to pahrzet no ſliktaka gaiſa wi-deem uſ labakeem, no ſliktakas ſemes uſ la-baku. Pee kahdas labibas ſortes eewefchanas, kaſ wehl tant weetā nebuhtu kohpta un audſi-nata, tahs patlaban dohtahs eewehroſchanas pa-leek ſawā ſpehkā. Tadeht semkohpieem, kaſ negribetu ſawam maſam dariht pahri, un ſewi un ſemi peekrahpt, pee fehklas mainiſchanas un jaunās labibas ſortes eegahdaſchanas buhtu jaturahs pehz teem tē iſteikteem padohmeem.

Weidsoht japeemin, ka pee fehklas atſchir-ſchanas ir labi, kad to nem no labibas, kaſ au-guſi wezā ſemē jeb ſuhdajā; jo jaunmehſlotas ſemes graudi, kaſ trefnumā uſauguſchi, pehzak wahjakā ſemē labi negrib augt un iſdohtees.

To gan nebuhtu waijadfigs peemineht, ka preeſch fehklas ir janem tee labee, weſelee, apatee un gludenee graudi. Panihkuſchee, ne-gatawee, apfutuſchee un zitad' maitatee grau-dini ja-atſchir. Sehklai waijaga buht tihrai no neſahles fehlinahm.

Kriſchjahnis Weeſons.

Bar auſahm.

Weens no muhſu eeneſigakajeem lauku augteem ir auſas; bet tahs tohp wehl muhſu deenās lohti retās ſaimneeziſbās peenahzigi kohptas un audſe-tas. Lai gan auſahm japeeteek ar wahjako ſemi un nepilnigako ſemes iſſtrahdaſchanu, tomehr tahs iſdohd wehl pee wiſa ta labus, jo labus aug-tus. Ja auſahm atwehletu til puſi no wiſa ta, ko dohdam rudſeem un puhreem; ja fehtu auſas tahdā ſemē, kahdā mehds feht meechus: tad til iſhti waretu redſeht, kahdus auglus ſpehj auſas neſt. Ja auſas tā eeſtrahdatu, kā iſhti waijaga, tad ſajuſtu un manitu, tad iſhti at-ſihtu, ka auſas ir labakā un drohſchakā labiba ſaimneeziſbā, dauds drohſchaka, nekā rudſi un puhri. — Wiſpahrigi nemoht, tohp auſahm eerahdita tahda pat weeta laukſaimneeziſbā, kā zubkham mahjſaimneeziſbā. Ari zubkham netohp

däschās fainneezibās gandrihs nemas eewehro-
tas. Til-ko pawafarā sneegs no semes wirfus
pasubis, tohp attaišitas stalla durwis, lai zuh-
kas eet mekleht paščas few baribu. Stalli
tohp zuhkahn dohta pa leelakai datai til tahda
bariba, kas ziteem lohpeem neder. Un tomehr
tillab ausas, kà ari zuhkas ir leelakee fainnee-
zibas pelnas awoti. Ja zuhkahn dohd labu
un spehzigu baribu, tad tahs to atkal atlihdšina
ar taukeem un speki; ja ausas fehj labà un pa-
reisi isstrahdata semè, tad isaug dauds graudu
un falmu. Tapehz waram ari šchè ausu labumu
drohšchi eeslaweht katram semkohpim; waram
drohšchi-fazih, ka ausas ir labakais undrohšchakais
lauka auglis muhsu fainneezibà, semè un gaisà.

Gewehrojohht augku kahrtibu, waijaga gan
meescheem eerahdiht labaku semi, nekà ausahm;
tomehr tas naw nekahdà sinà pareisi, kad fehj
par dauds meeschu un mas ausu.

Pehz labi eewestas augku kahrtibas ir jasehj
meeschi pehz kartuseleem, širneem un lehzahm;
ausas pehz abholina, rudseem un puhreem.
Kahds wezs prahrigs semkohpis faka: Tas
fainmeeks, kas fehj ausas tai pašchà weetà,
kurà jau ir fehjis rudsus un meeschus ween-
pakaf-ohtru, ir fawu lauku labuma laupitajs.
To, ko semkohpis atnem tahdà wihsè faweem lau-
keem, to tas newar gandrihs nekahdà wihsè atdoht.
Tapehz no tam waijadsetu fargatees katram sem-
kohpim, kas grib dauds-maj tapt us preekschu.

Semi preeksch ausahm waijaga jau fahkt fa-
gatawohht rudenì. Jo labi ir, kad seme tohp
jau Augusta mehnesi it lesni, weenu waj diwi
zellas dšiki usarta un tad Septemбера waj Ok-
tobera mehnesi atkal ohtru reisi 6 lihdi 7 zellu
dšiki. Tà isstrahdata seme paleek tihra no ne-
sahlehm un ir mihssta un irdena. Jau tà ru-
denì isstrahdata semè war feht ausas pawafarà
jo agri, un ir ee-aromas 2 lihdi 3 zellu dšiki.
Kas grib semi preeksch ausahm isgatawohht pa-
wafarà un fehj ausas wehlu, newar zereht us
labu plauju. Wisleelako fšahdi zeefch, preeksch
ausahm semi pawafarà fagatawodami, tee sem-
kohpji, kam ir štipra mahla seme. Mahla seme

pawafarà drihs pehz usarfchanas tà fakalst, ka
ausas augšchanà pawifam apstahjabs.

Mehsfloščhana ar superfosfatu ir ausahm
kohti deriga. Peedsihwojuschi semkohpji faka,
ka neweena zita labiba superfosfatu tà ne-atlihd-
šsinajohht, kà ausas. Superfosfatu waijaga
fehht pahri nedetas preeksch ausu fehščhanas un
tad lihdi ar ausu fehflu 2 lihdi 2¹/₂ zellas
dšiki ee-art. Pat rudseem un puhreem ir tahda
mehsfloščhana kohti deriga.

Agri fehtas ausas isdohd wairak un smaga-
sus graudus, bet masak falmu; wehlu fehtas
ausas atkal isdohd wairak falmu, bet masak un
weeglakus graudus. Bes tam wehl daudšreis
ruhfa nomaità wehlu fehtas ausas.

Ausas jasehj labi beesi. Labà semè nedrihsst
isfehht masak kà 1¹/₂ puhra us puhra-weetu,
weeglà semè pat 2 puhri nebuhs par dauds un
plehšumà waijadfehš isfehht wehl wairak. Pat
pee wislabakajahm ausahm ir klahht kahda data
weeglu graudu; ja nu wehl ausas naw pareisi
tihritas un noschirtas, tad tohp ari isfehhti da-
šchi graudini, kas nemas nedihgšt. To newai-
jadsetu semkohpim ausas fehjohht peemiršt.

Labakà ausu sorte ir leelahs krehtainahs, kas,
lai gan naw til smagas, kà tà fahktahs Pohlu
ausas, tomehr isdohd tillab graudòs, kà fal-
mòs dauds labaku plauju. To wisu šinoht,
newaijaga pawifam atmešt ari zitas labas ausu
sortes, jo labi augušchahs Pohlu ausas swer
lihdi 90 mahrzinas. Šchihš ausas gan kohti
ahtri biršt, tomehr šcho war aistaweht zaur
tam, ka plauj pasafas, jo tas naw ausahm
fšahdigš. Muhsu laikòs, kur wis tohp pirkte
pehz swara, buhs ari wehrts to eewehroht, kura
labiba ir smagaka.

Ja nu šinam, kahdus augšus war ausas nest,
ja šinam, kahdu semi un semes isstrahdashanu
ausas praša, un ja nu wehl beidsohht dabunam
dširdeht, ka labà semè fehtas un labi eestrahda-
tas ausas nefs lihdi 30 puhru no puhra-weetas,
tad gan waram zereht, ka semkohpji turpmat
fahks ausas wairak eewehroht un feht. S.

Latw. Awischu redaktors: J. Weide.

No zensures atwehlehts. Rihgà, 26. April 1881.

Druckts pee J. W. Steffenhagen un delša.